

Životopis MUDr. Emila Vogla (21. 5. 1901 – 3. 6. 1977)

Emil Vogl se narodil v početné pražské dělnické židovské rodině. Přes velké finanční těžkosti se mu podařilo vystudovat střední i vysokou školu a v roce 1926 promoval na lékařské fakultě Univerzity Karlovy.

Od studentských let se zapojoval do aktivit Ligy lesní moudrosti (LLM), kde se seznámil s woodcraftery Zdeňkem Teichmanem a Mílou Vavrdou – pozdějšími spolupracovníky Přemysla Pittra. Byl členem kmene pražských, převážně německých Židů Neue Pfadfinder (Noví stopaři) a získal zde junácké jméno Wučiček. Ve 30. letech založil Bund internationaler Jugend (BIJ, Svaz mezinárodní mládeže), dvojjazyčný svaz, do kterého chodily děti z rodin německých, židovsko-německých i českých.¹ Jeho manželka Hilda Voglová vedla ve svaze dívčí oddíl.

Od roku 1930 provozoval soukromou ordinaci společně se svou ženou Hildou Hellerovou-Voglovou, rovněž lékařkou, rentgenoložkou. Když mu bylo zakázáno vykonávat lékařskou praxi, dál léčil tajně židy a živil se různými fyzickými pracemi.

V říjnu 1941 byl spolu s manželkou² a její matkou³ odvezen transportem D do lodžského ghetta. Zde byl MUDr. Vogl přidělen jako lékař do tzv. cigánského tábora.⁴ V táboře se rozšířila epidemie skvrnitého tyfu, na kterou zemřeli všichni jeho obyvatelé. Jediného doktora Vogla zachránili dva lékaři z Prahy, kteří ho tajně odnesli do nemocnice pro infekční choroby v ghettu.⁵ Tam se vyléčil pod cizím jménem, následky prodělaného tyfu si však nesl po celý život.

Z lodžského ghetta odjížděly transporty do vyhlazovacího tábora v Chelmnu. Emila Vogla zachránila na poslední chvíli tyfová epidemie, která vypukla v listopadu 1943 v koncentračním táboře pro nezletilé v Lodži.⁶ Hledal se lékař, který již tyfus prodělal, a kandidatura MUDr. Vogla byla přijata. V táboře pro nezletilé byla vyhlášena karanténa, nemocní byli posíláni do nemocnice v ghettu a Emilu Voglovi se dokonce podařilo přesvědčit táborové vedení, že bez mléčné polévky nelze epidemii zvládnout. Epidemie skončila v únoru 1944, doktor Vogl byl nadále lékařem v táboře pro nezletilé až do srpna téhož roku, kdy bylo lodžské ghetto zlikvidováno. MUDr. Vogl byl 28. srpna 1944 odvezen transportem do Osvětimi a postupně prošel několika dalšími tábory (Gross-Rosen, Teplice, Reichenau), v Teplicích opět léčil nemocné tyfem.

Po osvobození a návratu do Prahy se Emil Vogl dověděl, že válku nepřežila jeho manželka Hilda ani dalších 36 členů nejbližší rodiny. Z následků prodělaného tyfového onemocnění se léčil v Podolském sanatoriu (měl nemocné srdce a vážil pouhých 42kg).⁷ Tady ho vyhledal Míla Vavrda⁸ a upozornil na něj Přemysla Pittra, který hledal lékaře pro „akci zámky“. Pitter doktora Vogla přesvědčil, aby mu pomohl s péčí o děti, které se vracely z koncentračních táborů, a vybudoval v Olešovicích Lékařský dům. Ordinace byla vybavena vším potřebným díky organizaci UNRRA. Kromě lékařské péče se

¹ Tomanová-Weisová, Helena: Vzpomínka na MUDr. Emila Vogla, in: Hovory 3, Sborník Nadace Přemysla Pittra a Olgy Fierzové Praha, Památce MUDr. Emila Vogla (1901-1977), 1997, s. 20

² <https://www.holocaust.cz/databaze-obeti/obeti/144827-hildegarda-voglova/>

³ <https://www.holocaust.cz/databaze-obeti/obeti/144440-klara-hellerova/>

⁴ Podle některých zdrojů zde byli věznění Romové, podle jiných židovští vědci a umělci různých národností se svými rodinami.

⁵ Witkowski, Josef: Portréty zasluhých lékařů, strojepis uložený v rodinném archivu I. Šonkové, s. 3

⁶ Witkowski, Josef: Hitlerowski obóz koncentracyjny dla małoletnich w łodzi, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław 1975, s. 137-156

⁷ Text přednášky Z. Teichmana přednesené 17. 11. 1994 v Muzeu J. A. Komenského, Rodinný archiv I. Šonkové

⁸ Teichman, Zdeněk: Vzpomínka na MUDr. Emila Vogla, in: Hovory 3, Sborník Nadace Přemysla Pittra a Olgy Fierzové Praha, Památce MUDr. Emila Vogla (1901-1977), 1997, s. 11

MUDr. Vogl věnoval dětem i jako vychovatel, díky své znalosti polštiny i židovským dětem polského původu. Pro malé děti pořádal loutková představení.

„Akce zámky“ byla záhy rozšířena i na německé děti z internačních táborů, kterým se MUDr. Vogl věnoval stejně obětavě jako dětem židovským. Na pomoc mu byly z internačního tábora vyžádány dvě německé lékařky, Dr. Helga Wollmannová⁹ a Dr. Eva Karstová,¹⁰ se kterými MUDr. Vogl bezproblémově spolupracoval. „Akcí zámky“ prošlo 810 dětí.

Po skončení „akce zámky“ v roce 1947 pracoval MUDr. Vogl dále jako lékař. Nejprve si zřídil soukromou ordinaci, pro roce 1948 pracoval ve státních zdravotnických střediscích ve Vysočanech a později v Hybernské ulici. Do důchodu odešel v roce 1969.

V roce 1948 se MUDr. Vogl podruhé oženil. V obnovené Lize lesní moudrosti byl zvolen do náčelnictva a o víkendech začal se svou ženou jezdit znovu na Samechov, kam jezdil už v předválečných letech na chatu ke Zdeňkovi Teichmanovi. V roce 1953 si na Samechově postavil chatu vlastní a jeho přátelství se Zdeňkem Teichmanem, upevněné při společné práci na „akci zámky“ pak trvalo až do konce života. Ve volném čase se MUDr. Vogl věnoval hře na loutnu, malování a řezbářství. Emil Vogl zemřel v roce 1977.

⁹ Archiv P. Pittra a O. Fierzové, inv. č. KD-04559

¹⁰ Teichman, Zdeněk: Vzpomínka na MUDr. Emila Vogla, in: Hovory 3, Sborník Nadace Přemysla Pittra a Olgy Fierzové Praha, Památce MUDr. Emila Vogla (1901-1977), 1997, s. 14